

دانشگاه سوادین نور

روان‌شناسی شخصیت

(رشته علوم تربیتی)

www.ketab.ir

دکتر یوسف کریمی

سرشناسه	: کریمی، یوسف، ۱۳۲۳-
عنوان و پدید آور	: روان شناسی شخصیت (رشته علوم تربیتی) / مؤلف: یوسف کریمی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: نه، ۱۸۶ص: مصور، جدول، نمودار.
فروست	: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۱. گروه علوم تربیتی: ۱/۱۳۷.
شابک	: 978 - 964 - 387 - 753 - 8
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا.
یادداشت	: چاپ قبلی: دانشگاه پیام نور (۲۴۸ص).
یادداشت	: چاپ دوم.
یادداشت	: واژه نامه.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۸۶.
موضوع	: شخصیت-آموزشی برنامه ای
موضوع	: روان شناسی-آموزش برنامه ای
شناسه افزوده	: دانشگاه پیام نور
رده بندی کنگره	: BF۶۹۸۱.۵۴۹ ۱۳۸۹
رده بندی دیویی	: ۳/۱۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۵۲۹۴۵

دانشگاه پیام نور

روان شناسی شخصیت

مؤلف: دکتر یوسف کریمی

ویراستار: دکتر حمزه گنجی

تهیه و تولید: مدیریت تولید مواد و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

چاپ و صحافی: چاپ پژوهاک اندیشه

شمارگان: ۱۵۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول بهمن ۱۳۷۰. چاپ اول (تجدید حروفچینی) آبان ۱۳۹۰

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۸۷ - ۷۵۳ - ۸

ISBN: 978 - 964 - 387 - 753 - 8

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۲۴۰۰۰ ریال

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناشر

کتاب‌های دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف یک درس در یک یا چند رشته دانشگاهی، به صورت کتاب درسی، متن آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک درسی چاپ می‌شوند.

کتاب درسی نمونه کوشش‌های علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سر فصل‌های مصوب تهیه و پس از داوری علمی، طراحی آموزشی، و ویرایش علمی در گروه‌های علمی و آموزشی، به چاپ می‌رسد. پس از چاپ ویرایش اول اثر، با نظرخواهی‌ها و داوری علمی مجدد و با دریافت نظرهای اصلاحی و متناسب با پیشرفت علوم و فناوری، صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و ویرایش جدید کتاب با اعمال ویرایش زبانی و صورتی جدید چاپ می‌شود. متن آزمایشگاهی (م) راهنمایی است که دانشجویان با استفاده از آن و کمک استاد، کارهای عملی و آزمایشگاهی را انجام می‌دهند.

کتاب‌های فرادرسی (ف) و کمک درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه و بر روی لوح فشرده تکثیر می‌شوند و یا در وبگاه دانشگاه قرار می‌گیرند.

مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

فهرست مطالب

پیشگفتار مؤلف

نه

بخش اول: تعریف، عوامل ایجادکننده، و رشد شخصیت

۱

فصل اول: مقدمات و تعاریف

۳

ضرورت و فایده مطالعه روان‌شناسی شخصیت

۵

فصل دوم: عوامل به وجودآورنده شخصیت

۸

وراثت

۹

ژنتیک و انتقال صفات

۹

دستگاه اعصاب و انواع شخصیت

۱۲

هورمون‌ها و شخصیت

۱۳

محیط

۱۷

فصل سوم: روان‌شناسی رشد شخصیت

۲۲

دوره شیرخوارگی

۲۳

ریشه واکنش‌های اجتماعی

۲۷

ریشه‌های وابستگی فرزند به مادر

۲۹

رفتارهای اکتشافی

۳۱

ریشه‌های اضطراب

۳۳

آغاز سخن‌گویی

۳۴

الگوهای فرزندپروری و اجتماعی شدن کودک

۳۶

دوره پیش دبستانی

۳۸

زبان و رشد اجتماعی

۳۹

فرایندهای اصلی در رشد شخصیت

۴۰

۴۱	ساختار خانواده
۴۱	ردیف تولد
۴۲	تفاوت‌های جنسی
۴۳	عدم حضور پدر و شاغل بودن مادر
۴۴	آثار اولیه گروه همسالان
۴۶	دوره دبستانی (کودکی میانه)
۴۶	مدرسه به عنوان یک عامل اجتماعی کردن
۴۷	انگیزه پیشرفت و فرایند اجتماعی شدن
۴۹	دوره بلوغ
۵۰	رشد بدنی در دوره بلوغ
۵۲	رشد عقلی و پیشرفت‌های درسی
۵۳	خودمختاری، طغیان و روابط خانوادگی
۵۴	روابط با دوستان و همسالان
۵۹	بخش دوم: نظریه‌های شخصیت
۶۱	فصل چهارم: نظریه‌های روان‌کاوی
۶۲	نظریه‌های روان‌کاوی
۶۲	الف) نظریه فروید
۶۴	ساختار شخصیت
۶۵	رشد روانی جنسی از نظر فروید
۶۹	رشد شخصیت و مکانیسم‌های دفاعی
۷۳	انتقاد از نظریه فروید
۷۴	ب) نظریه تحلیلی یونگ
۷۵	ساختار شخصیت از نظر یونگ
۷۸	تیپ‌های شخصیتی در نظریه یونگ
۷۹	انتقاد از نظریه یونگ
۸۰	ج) آدلر و روان‌شناسی فردی
۸۵	نقد نظریه روان‌شناسی فردی
۸۷	فصل پنجم: نظریه‌های شناختی
۸۸	جورج کلی و نظریه سازه‌های شخصی
۹۱	سازه‌های شخصی: راه‌های پیش‌بینی و تعبیر و تفسیر رویدادهای زندگی
۹۳	اصل موضوعه بنیادی
۹۴	شباهت‌های میان رویدادهای مکرر
۹۴	تفاوت‌های فردی در تعبیر و تفسیر رویدادها
۹۵	روابط میان سازه‌ها
۹۷	آزادی انتخاب
۹۹	گسترده قابلیت پذیرش

۱۰۰	قرار گرفتن در معرض تجربه‌های تازه
۱۰۰	سازگار شدن با تجربیات تازه
۱۰۱	رقابت میان سازه‌ها
۱۰۲	شباهت میان مردم در تعبیر رویدادها
۱۰۳	روابط متقابل اجتماعی
۱۰۴	تصور کلی از ماهیت ادبی
۱۰۵	ارزیابی در نظریه کلی
۱۰۶	آزمون فهرست سازه نقش
۱۱۰	انتقاد از نظریه جورج کلی

۱۱۳	فصل ششم: نظریه‌های تیپ شناختی شخصیت
۱۱۵	طبقه‌بندی کرچمر
۱۱۶	طبقه‌بندی شلدون
۱۲۱	انتقاد از تیپ‌شناسی

۱۲۴	فصل هفتم: نظریه‌های تحلیل عاملی
۱۲۵	نظریه کاتل درباره شخصیت
۱۲۷	جدول ویژگی‌های شخصیتی تهیه شده به وسیله کاتل
۱۲۹	نظریه آیزنک
۱۲۹	الف) جنبه‌های توصیفی شخصیت
۱۳۲	ب) جنبه‌های علی شخصیت
۱۳۵	نظریه‌های کوچک یا نظریه‌های نوار باریک
۱۳۵	الف) مکان کنترل
۱۳۶	ب) شخصیت ماکیاوولی
۱۳۶	ج) شخصیت نوع A
۱۳۷	د) شخصیت اقتدارطلب یا نوع F

۱۴۰	فصل هشتم: نظریه‌های بشردوستانه (انسان‌گرایانه)
۱۴۱	آبراهام مزلو و نظریه بشردوستانه شخصیت
۱۴۲	سلسله مراتب نیازها
۱۴۵	نیازهای شناختی: نیازهای دانستن و فهمیدن
۱۴۶	استثنائاتی بر سلسله مراتب نیازها
۱۴۶	شخصیت سالم: رشد و پرورش افراد خودشکوفا
۱۴۷	ویژگی‌های افراد خودشکوفا
۱۵۲	نقد نظریه مزلو

۱۵۷	فصل نهم: اختلالات شخصیت
۱۵۸	۱. شخصیت نافع‌ال - پرخاشگر

۱۵۹	۲. شخصیت ناکارآور
۱۵۹	۳. شخصیت هیستریایی
۱۶۰	۴. شخصیت ادواری خوی
۱۶۱	۵. شخصیت اسکیزوئیدی
۱۶۲	۶. شخصیت ضعیف
۱۶۳	۷. شخصیت پارانویایی
۱۶۴	۸. شخصیت وسواسی فکری - عملی
۱۶۵	۹. شخصیت انفجاری
۱۶۶	۱۰. شخصیت ضد اجتماعی

۱۷۱	فصل دهم: سنجش شخصیت
۱۷۲	اندازه گیری خصیصه ها به وسیله مشاهده مستقیم و آزمون
۱۷۳	اندازه گیری خصیصه ها از طریق گزارش شخصی
۱۷۵	مصاحبه های بالینی
۱۷۶	ارزیابی روش های عینی سنجش شخصیت
۱۷۷	روش های فرافکن
۱۷۸	آزمون رورشاخ
۱۸۰	آزمون اندریافت موضوع
۱۸۱	آزمون نقاشی آدم
۱۸۲	آزمون طرح های دیداری - حرکتی بندر
۱۸۲	ارزشیابی روش های فرافکن

۱۸۶	فهرست منابع
-----	-------------

پیشگفتار مؤلف

روان‌شناسی شخصیت حوزه بسیار گسترده‌ای است. زیرا شخصیت خود موضوعی است پیچیده و دارای ابعاد و جنبه‌های گوناگونی است. برای شناخت شخصیت انسان. از دیرباز کوشش‌های فراوانی به عمل آمده که برخی از آن‌ها غیرعلمی، بعضی خرافاتی، و معدودی دیگر علمی و معتبر است. نظریه‌های متنوع و مختلفی در مورد چگونگی شکل‌گیری شخصیت، عوامل مؤثر در این شکل‌گیری، عوامل تشکیل‌دهنده شخصیت و از این قبیل عرضه شده است که بعضی کوشیده‌اند پاسخگوی همه سؤالات در مورد شخصیت انسان باشند و برخی تنها به چند جنبه شخصیت پرداخته‌اند.

به علت همین گستردگی دامنه موضوع کتاب‌های روان‌شناسی شخصیت می‌باید بسیار مفصل و پرحجم باشند. اما چون هدف از کتاب حاضر ارائه مطالب برای دو واحد درس روان‌شناسی شخصیت در دوره کارشناسی بوده است تنها برگزیده و گلچینی از مطالب مربوط به این حوزه ارائه شده است. طبیعی است که در این انتخاب سلیقه و علائق مؤلف نیز دخالت داشته است و به هیچ وجه این ادعا وجود ندارد که آنچه در اینجا آمده پاسخگوی همه سؤالات خوانندگان به بحث شخصیت باشد. خوانندگان علاقه‌مند به داشتن اطلاعات بیشتر می‌توانند به منابعی که در پایان کتاب آمده است مراجعه کنند. از دانشجویان گرامی انتظار می‌رود که هر نکته انتقادی که در حین مطالعه کتاب به نظرشان می‌رسد، مؤلف را کتباً یا شفاهاً در جریان بگذارند تا نسبت به رفع نقائص و ویرایش هرچه بیشتر کتاب اقدام لازم به عمل آید. با سپاس و تشکر از این همکاری شما.

یوسف کریمی